

УДК 378.011.3-051:687

**ДОБІР ТА СТРУКТУРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ
ДЛЯ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ
ПЕДАГОГІВ ПТНЗ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ**

Ірина Медведенко

*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгманова
(Київ)*

Анотація. Стаття присвячена проблемі підготовки майбутніх педагогів професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю в умовах вищих педагогічних навчальних закладів шляхом добору і структурування змісту інформаційного матеріалу для виробничого навчання, що має досить суттєве значення для поліпшення навчального процесу та підвищення його ефективності. З'ясовувався реальний стан досліджуваної проблеми. Визначено шляхи реалізації існуючої проблеми, значення виробничого навчання, добору та структурування інформаційного матеріалу для виробничого навчання через систему критеріїв ефективності навчання. Виявлені шляхи подолання проблеми і перспективи удосконалення вищої професійної освіти.

Ключові слова: *інформаційний матеріал, виробниче навчання, критерій, педагоги швейного профілю.*

Ірина Медведенко

Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова
**ОТБОР И СТРУКТУРИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО МАТЕРИАЛА
ДЛЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ОБУЧЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ
ПЕДАГОГОВ ПТУЗ ШВЕЙНОГО ПРОФИЛЯ**

Аннотация. Статья посвящена проблеме подготовки будущих педагогов профессионально-технических учебных заведений швейного профиля в

условиях высших учебных заведений. Определено значение производственного обучения, значение отбора и структурирования информационного материала для производственного обучения через систему критериев эффективности обучения.

Ключевые слова: *информационный материал, производственное обучение критерий, педагоги швейного профиля.*

Iryna Medvedenko

National Pedagogical University Dragomanova

THE SELECTION AND STRUCTURING OF INFORMATION MATERIAL FOR INDUSTRIAL TRAINING IN THE PREPARATION OF TEACHERS OF VOCATIONAL AND TECHNICAL INSTITUTIONS SEWING PROFILE

Abstract. The article is devoted to the problem of training of future teachers of vocational educational institutions sewing profile in the conditions of higher pedagogical educational institutions through the selection and structuring the content of information material for industrial training that is of considerable importance to improve the educational process and improve its effectiveness. It turned out the real condition of the studied problem. Identified ways of implementing the existing problems, importance of industrial training, selection and structuring of information material for industrial training through the system of criteria of effectiveness of training. Identified ways of overcoming the problems and prospects of improvement of higher education.

Keywords: *information material, industrial training, criterion, teachers of sewing profile.*

Постановка проблеми. В умовах розбудови України і відновлення її економічного сектору винятково важливою є підготовка педагогічних фахівців швейного профілю – викладачів спеціальних дисциплін для системи професійно-технічної освіти, які повинні забезпечити компетентну підготовку робітничих кадрів для конкурентного ринку праці.

Більшість підприємств, ательє відчують гостру потребу у кваліфікованих спеціалістах швейного профілю. Поряд із цим, недостатній рівень професійної кваліфікації ускладнює освоєння нового обладнання, технологій за короткий час. Для реалізації існуючої проблеми необхідна підготовка педагогів нової генерації - ініціативних, творчих, здатних швидко переорієнтувати свою професійну діяльність залежно від динамічних потреб ринку праці, самостійно обирати і забезпечувати ефективні напрями професійної підготовки.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукових праць дозволив виявити проблеми і перспективи удосконалення вищої професійної освіти, пов'язаних з окремими сферами виробничої діяльності. Аналіз наукових праць дозволив виявити проблеми і перспективи удосконалення вищої професійної освіти, пов'язаних з окремими сферами виробничої діяльності.

Проблемі змісту і методам навчання та виховання майбутніх педагогів ПТНЗ присвятили свої наукові праці С. Ф. Артюх, М. Н. Зотєєва, О. Е. Коваленко, С. В. Лісова, А. Т. Маленко, В. І. Нікіфоров, Н. Г. Ничкало, Б. В. Пальчевський, В. С. Пікельна, В. О. Радкевич, В. А. Скакун, Б. А. Соколов, Д. О. Тхоржевський та ін. Питання формування професійних здібностей працівників спеціальностей швейного виробництва висвітлили у своїх методичних та дослідницьких роботах Л. Денисенко, Н. Знамеровська, Г. Мамус, Т. Сиротенко, Л. Хоменко.

Мета статті. Визначити вимоги до змісту професійної підготовки педагога з урахуванням технічних досягнень у швейному виробництві і на цій основі провести добір і структурування інформаційного матеріалу для виробничого навчання у процесі підготовки педагогів для професійно-технічних навчальних закладів.

Методи дослідження. Аналізувалась педагогічна, психолого-педагогічна, методична і спеціальна література з проблеми дослідження; навчальні плани і програми з метою визначення стану проблеми;

узагальнювався досвід викладачів професійно-технічних училищ із підготовки спеціалістів швейної промисловості в технологічних вищих навчальних закладах; з'ясовувався реальний стан досліджуваної проблеми, специфіка підготовки педагогів швейного профілю, прогнозування, моделювання і проектування для розроблення й обґрунтування змісту виробничого навчання майбутніх педагогів ПТНЗ.

Виклад основного матеріалу. Однією із головних цілей професійно-технічної освіти в умовах сьогодення є задоволення сучасних і перспективних потреб ринку праці в кваліфікованих, конкурентоспроможних працівниках, які мають широкий політехнічний кругозір, професійну мобільність, високу загальну і виробничу культуру.

Тож, вимоги, які висуваються сьогодні до конкретного робочого місця і трудової діяльності стали головними поштовхом до подальшого пошуку нових стратегій професійно-технічної освіти. За твердженням О. Щербак, метою професійної освіти і навчання є підготовка компетентних фахівців, які володіють адекватними вміннями і навичками для задоволення потреб ринку праці [1, с. 67].

Загальною ідеєю є максимальне наближення навчального процесу майбутніх педагогів ПТНЗ до набуття практичних умінь і навичок, необхідних у реальному житті, справжнього інтегрування теорії і практики, встановлення міцних взаємозв'язків між професійною освітою та сферою праці. Знання виробничих процесів, різних технічних та технологічних явищ, уявлення про принцип і структуру організації виробництва базується на розвитку технічного мислення і пов'язане з необхідністю методичного забезпечення підготовки спеціалістів з урахуванням їх фаху. Сучасне швейне виробництво підвищує вимоги до рівня професійної компетентності випускників професійно-технічних навчальних закладів. Така ситуація на ринку праці спонукає до пошуку ефективних шляхів підготовки майбутніх педагогів швейного профілю.

Оволодіння цими та іншими важливими якостями при підготовці фахівців швейного профілю забезпечує виробниче навчання.

Виходячи з того, що основною метою виробничого навчання є оволодіння студентами сучасними методами технологічної обробки виробів та формами організації виробництва, а також знаряддями праці у швейному виробництві, формування та поглиблення у них практичних умінь і навичок, здатності прийняття самостійних рішень, ми відмічаємо провідну роль і значення виробничого навчання для професійної підготовки майбутніх педагогів для ПТНЗ, де вони отримують здатність творчо, самостійно, оптимально використовувати можливості сучасної техніки та технологій, реалізувати набуті знання в майбутній професійній діяльності. високого рівня процесу навчання.

Оскільки процес виробничого навчання має характерні особливості, то ефективність навчання студентів швейного профілю багато в чому залежить від правильного добору і структуруванні інформаційного матеріалу. Таким чином, на нашу думку, зміст навчання можна визначити як спеціально відібрану і визнану систему знань, умінь і навичок, необхідних студентові для ефективного, економічно і екологічно доцільного, творчого, суспільно-корисного здійснення майбутньої професійної діяльності [2, с. 128]

Одним із шляхів розв'язання проблеми професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців швейного профілю нової генерації є докорінна зміна методології мети, дидактичних цілей, змісту, методів навчання та її забезпечення на основі формування професійних естетичних смаків, тобто набуття ними професійних (ключових) компетенцій, створення ефективних механізмів їх використання в трудовій діяльності. Оволодіння цими та іншими важливими якостями при підготовці фахівців швейного профілю забезпечує виробниче навчання.

Основним змістом процесу виробничого навчання є формування компетенцій, характерних для професії. А саме: вміти орієнтуватись у сучасних дослідженнях легкої промисловості; проводити дослідницьку роботу; знати сучасне швейне виробництво, особливості технологічної обробки вузлів та технологію виготовлення швейних виробів із різних матеріалів та з урахуванням їх модельних особливостей, організацією праці в навчальних майстернях та на робочому місці швейного підприємства; вміти обробляти технологічні вузли та виготовляти вироби з урахуванням їх модельних особливостей та властивостей швейних матеріалів, дотримуючись технічних умов виконання технологічних операцій. Це знаходить висвітлення у виборі та забезпеченні інформаційним матеріалом.

Добір і структурування змісту інформаційного матеріалу має досить суттєве значення для поліпшення навчального процесу та підвищення його ефективності. Процес виробничого навчання відбувається на основі тісної взаємодії теорії і практики. Практичні уміння і навички формуються на основі знань, що поглиблюються та вдосконалюються.

Питанням структурування навчального матеріалу присвячені праці таких науковців: С. Артюх, В. Богословський, С. Дворяткіна, А. Єрмаков, Я. Лебедев, С. Наговіцин, В. Нікітін та ін.

На добір та структурування інформаційного матеріалу впливає ряд чинників, одними із основним яких є критерії, що впливають на ефективність навчання.(3, с. 41).

«Педагогічна енциклопедія» говорить, що «критерій» – це ознака, на підставі якої оцінюється будь-яке явище, дія, ідея. Це – мірило достовірності наших знань, їх відповідності об'єктивній дійсності [4]. Очевидним є те, що саме практика може повністю підтвердити або спростувати те чи інше уявлення. А отже, і способи зіставлення через практику наукових теорій з дійсністю постійно розвиваються,

удосконалюються. Безумовно, основою для добору змісту навчання служать загальні критерії, що виступають як інструментарій визначення конкретного наповнення змісту інформаційного матеріалу в навчальній дисципліні. Саме критерії реалізують процедуру структурування, добір інформаційного матеріалу, його послідовність застосування в процесі вивчення. Використовуються різні види критеріїв для ухвалення великих і малих рішень, від яких, у нашому випадку, буде залежати успішність професійної підготовки студентів у процесі виробничого навчання.

На підставі проведеного аналізу наукових напрацювань з даної проблеми (А. Батаршев, М. Дмитрієва, С. Дружилов, Н. Еверт, Е. Зеєр, Є. Клімов, В. Татенко, Е. Шейн, Т. Яценко та ін.) та діючих навчальних програм, ми пропонуємо наступну систему критеріїв добору та структурування інформаційного матеріалу виробничого навчання за системою запропонованою П. Образцовим [5]. А саме: цілісне відбиття у змісті навчання завдань формування всебічно розвиненої особистості студента; висока наукова і практична значущість змісту; відповідність складності змісту реальним навчальним можливостям тих, що навчаються; відповідність обсягу змісту наявному часу на вивчення даного предмету; модульний варіант програми.

Результатом проведеної роботи є програма з виробничого навчання для підготовки майбутніх педагогів ПТНЗ швейного профілю.

Нами запропоновано зміст даної дисципліни, який було визначено в процесі добору і структурування інформаційного матеріалу, відібраного і структурованого у відповідності до логічної послідовності формування фахових типових задач діяльності згідно технологічного процесу на швейному підприємстві, зумовленій реальними умовами виробництва та характером участі в ньому робітника. Структурування інформаційного матеріалу пропонуємо через виокремлення основних змістовних блоків

навчального матеріалу (поділ навчального матеріалу в межах модуля на структурні елементи).

№ з/п	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
		Всього годин	Аудиторні години		Самостійна робота
			Всього аудиторних	Лабораторні	
Кредитний модуль № 1					
	Змістовий модуль I. Теорія і практика кравцювання	15	9	9	6
1	Тема 1.1. Організація роботи та безпека праці в навчальній майстерні. Основні поняття теорії кравцювання	4	1	1	3
2	Тема 1.2. Способи з'єднання та формотворення деталей швейного виробу	11	8	8	3
Види контролю	<i>Вхідний контроль</i>				
	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>				
	<i>Контроль самостійної роботи</i>				
	<i>Модульна контрольна робота</i>				
	Змістовий модуль II. Підготовчі роботи та оздоблення при виготовленні швейного виробу	30	17	17	13
3	Тема 2.3. Підготовчі роботи при обробці деталей швейного виробу	16	10	10	6
4	Тема 2.4. Оздоблення швейних виробів	14	7	7	7
Види контролю	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>				
	<i>Контроль самостійної роботи</i>				
	<i>Модульна контрольна робота</i>				
	Змістовий модуль III. Технологічна обробка вузлів плечового швейного виробу	45	25	25	20
5	Тема 3.5. Обробка кокеток і з'єднання їх з основними деталями	11	6	6	5
6	Тема 3.6. Обробка кишень швейних виробів	14	9	9	5
7	Тема 3.7. Обробка петель	11	6	6	5
8	Тема 3.8. Обробка і з'єднання основних деталей швейного виробу	9	4	4	5

№ з/п	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
		Всього годин	Аудиторні години		Самостійна робота
			Всього аудиторних	Лабораторні	
Кредитний модуль № 2					
	Змістовий модуль III. Технологічна обробка вузлів плечового швейного виробу	30	17	17	13
9	Тема 3.9. Способи обробки відкритих зрізів (обробка горловин і пройм)	13	7	7	6
10	Тема 3.10. Обробка застібок плечових виробів	17	10	10	7
Види контролю	Контроль на аудиторних заняттях				
	Контроль самостійної роботи				
	Модульна контрольна робота				
	Змістовий модуль IV. Технологічна обробка та з'єднання частин плечового виробу	60	34	34	26
11	Тема 4.11. З'єднання ліфа із спідницею	12	6	6	6
12	Тема 4.12. Обробка комірів і способи вшивання їх у горловину	18	12	12	6
13	Тема 4.13. Обробка рукавів і способи вшивання їх у пройму	14	8	8	6
14	Тема 4.14. Способи обробки низків рукавів	16	8	8	8
Види контролю	Контроль на аудиторних заняттях				
	Контроль самостійної роботи				
	Модульна контрольна робота				
Кредитний модуль № 3					
	Змістовий модуль V. Технологічна обробка вузлів поясного швейного виробу	90	34	34	56
15	Тема 5.15. Обробка застібок поясних виробів	22	8	8	14
16	Тема 5.16. Способи обробки верхнього зрізу поясних виробів	26	10	10	16
17	Тема 5.17. Обробка шліца	22	8	8	14
18	Тема 5.18. Способи обробки нижнього краю виробу	20	8	8	12
Вхідний контроль					
Контроль на аудиторних заняттях					

№ з/п	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
		Всього годин	Аудиторні години		Самостійна робота
			Всього аудиторних	Лабораторні	
Види контролю	<i>Контроль самостійної роботи</i>				
	<i>Модульна контрольна робота</i>				
Підсумковий контроль	ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК				
	<i>Кредитний модуль № 4</i>				
	Технологічна виробнича практика	90	-	-	90
Підсумковий контроль	ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК				
Всього:		360	136	136	224

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, потреба у висококваліфікованих педагогах професійного навчання швейного профілю зумовлює необхідність удосконалення їх професійної підготовки в умовах навчання у вищих педагогічних закладах. Орієнтація на сучасні вимоги до підготовки таких фахівців призводить до суттєвих змін змістової і процесуальної складових підготовки, несе за собою модернізацію традиційної системи їх підготовки, розробку та реалізацію нової методичної системи.

Тож, якість підготовки педагогів ПТНЗ пропонуємо вирішувати шляхом добору та структурування інформаційного матеріалу, через систему критеріїв ефективності навчання, що найбільш оптимально

реалізує програму вдосконалення підготовки майбутніх педагогів ПТНЗ, підвищує її ефективність, сприяє якісному формуванню спеціальних знань і умінь, професійно важливих якостей.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Щербак О. І. Професійно-педагогічна освіта: теорія і практика : монографія / О. І. Щербак ; [за ред. Н. Г. Ничкало]. – К. : Наук. світ, 2010. – 124 с.
2. Харламов И. Ф. Педагогика: Высшая школа, 1990. – с. 128.
3. Медведенко І.С. Методика навчання майбутніх учителів технологій технологічного практикуму: дис. ... кандидата. пед. наук: 13.00.02 / Медведенко Ірина Сергіївна - К., 2016. - 208 с.
4. Педагогическая энциклопедия / под ред. А.Г. Калашникова (систематическая, в 3тт., 1927-29 - №6).
5. Образцов П.И. Проектирование и конструирование профессионально-ориентированной технологии обучения : Учеб. – метод. пособие/ П.И. Образцов, А.И. Ахулкова, О.Ф. Черниченко // под общ. ред. профессора П.И. Образцова – Орел: ОГУ, 2003. – 94с.
6. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. 4-е видання, перероблене і доповнене. Частина 2. Загальні засади методики трудового навчання. Київ, НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. 186 с. (С.76.)
7. Гуревич Р.С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах / Р.С. Гуревич. – К.: Вища школа, 1998. – 229 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Медведенко Ірина Сергіївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри промислової інженерії та сервісу Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх педагогів для ПТНЗ швейного профілю; сучасні інновації галузі швейного виробництва.